

En Skoles Resultater bestemmes dels af Lovene og Direktiverne for dets Arbejde, dels af dens Lærerkrafter og Leder, og Ny Munkegades Skole har været begunstiget paa det sidste Punkt. I Overlærer K. P. Kristensen fik den som Chef en af de sjældne Personligheder, som bekræfter den gamle Sandhed, at det nytter kun lidt, at Lovene er de allerbedste, hvis de ikke føres ud i Livet paa den rette Maade.

Forfatteren bringer en interessant Karakteristik af de Kredse, hvorfra Skolen hentede sine Elever, og Bogen vil gøre sin Nytte, naar den store Fremskridtsperiode i Danmark før 1914 skal skildres, fordi den viser den forbedrede Undervisnings Betydning for den økonomiske og materielle Fremgang.

Helge Sjøgaard.

Aage Brask: Niels Bloch i Rold og hans nærmeste Slægt.
(Munksgaard 1947).

For nogle aar siden udsendte godsejer, cand. jur. Aage Brask en bog om herregaarden Kjellerups historie, som blev betegnet som en af vore bedste herregaardsmonografier. Fornylig har han paa Munksgaards Forlag udgivet et stateligt slægtshistorisk værk »Niels Bloch i Rold og hans nærmeste Slægt« med undertitlen »En gammel jydsk Selvejer- og Herredsfogedslægt«, der placerer ham i forreste række blandt vore personalhistorikere.

Den slægt, godsejer Brask har taget op til behandling her, er identisk med den kendte embedsmandsslægt, hvis betydeligste navne vel er biskop Tønne Bloch (d. 1803) i Odense og skolemanden, rektor Søren Bloch (d. 1862) i Roskilde. De foreliggende stamtavler over denne slægt overflødiggøres imidlertid ikke af nærværende værk, idet disse omfatter slægtens yngre generationer, mens godsejer Brask kun beskæftiger sig med slægtens ældste led, der for størstedelen hører hjemme i Øst-Himmerland og fortrinsvis tilhører bondestanden. Bogens indhold falder iøvrigt i 4 dele. I et indledende kapitel bringes en række oplysninger om Bloch-navnets forekomst i tiden forud for ca. 1550 samt en fyldig omtale af slægtens ældste kendte mand, Niels Bloch, der omkring 1500-tallets midte var gaardmand i

Rold og herredsfoged i Hindsted herred. I bogens følgende og største afsnit redegøres for herredsfogdens 13 børn og disses efterkommere paa mandssiden indtil omkring 1700. Det drejer sig her fortrinsvis om storbondeslægter i Hindsted, Hellum og Fleskum herreder; dog har slægten ogsaa haft en del repræsentanter indenfor gejstligheden (en søn af herredsfogden var saaledes den bekendte sognepræst ved Viborg domkirke, magister Jens Bloch, d. 1580) samt tilknytning til borgerskabet i Hobro og Mariager. I tredje afsnit er behandlet forskellige slægter, som har antaget navnet Bloch efter stammødre af den her behandlede slægt. Særlig interesse knytter sig her til forf.s paavisning af, at den slægt, hvis kendteste repræsentanter er maleren Carl Bloch og dennes bror, sceneinstruktør William Bloch, og som hidtil ikke har kunnet føres længere tilbage end til disses farfar, handelsmand Peder Jørgensen Bloch (d. 1812) i Randers, nedstammer fra en datter af den ovenfor nævnte magister Jens Bloch. Endelig redegøres i bogens fjerde og sidste afsnit for andre slægtsgrene samt en del enkelt personer med navnet Bloch, som maa formodes at tilhøre den her behandlede slægt, uden at sammenhængen dog kan paavises. Her er saaledes en stamtavle over den præsteslægt, som nedstammer fra Jens Mikkelsen Bloch, der omkring 1600 var præst i Lem-Vejby i Rødding herred. Bogen afsluttes med et fortrinligt person- og stedregister.

Oplysningerne om slægtens enkelte medlemmer er meget fyldige, og bogen rummer i det hele taget et væld af kulturhistoriske smaa træk. Det omfattende og vanskeligt tilgængelige materiale er udnyttet til bunds, og selve behandlingen af det — sammenkædningen af de mange detaillier, udredningen af de ofte spegede traade og kommenteringen af de enkelte aktstykker — lægger tydeligt for dagen, at forf. er en baade omhyggelig og skarpsindig forsker, der ogsaa er i besiddelse af betydelige historiske kundskaber. Selve fremstillingen er livfuld og krydret af forf.s lune. Saavel i kraft af slægtens betydning som i kraft af forf.s tydeligt dokumenterede evner for genealogisk og historisk forskning maa bogen om slægten Bloch betegnes som et af de værdifuldeste værker vedrørende jydsk personalhistorie, der er fremkommet i de senere aar.

Aage Bonde.